

KREU 3 **Origjina e mallrave**

Seksioni 1 **Origjina jopreferenciale**

Neni 98

Mallrat tërësisht të përftuara në një vend

(Pika 1, e nenit 60, të Kodit)

Mallrat në vijim konsiderohen si tërësisht të përftuara në një vend:

- a) Produkte minerale të nxjerra brenda atij vendi;
- b) Produktet bimore të korrura atje;
- c) Kafshët e gjalla të lindura dhe të rritura atje;
- ç) Produktet e prejardhura nga kafshët e gjalla të rritura atje;
- d) Produktet e gjahut ose të peshkimit të zëna atje;
- dh) Produktet e peshkimit si dhe produktet e tjera, të marra nga anijet/barkat e regjistruara në vendin ose territorin në fjalë dhe që mbajnë flamurin e atij vendi apo territori jashtë ujërave territoriale të secilit vend;
- e) Mallrat e përftuara ose të prodhuara në bordin e anijeve-fabrikë nga produktet e përmendura në shkronjën “dh”, me origjinë nga ai vend apo territor, me kusht që këto anije-fabrikë të jenë të regjistruara në këtë vend ose territor dhe të mbajnë flamurin e tij;
- ë) Produktet e marra nga shtrati i detit apo nëntoka poshtë shtratit të detit jashtë ujërave territoriale, me kusht që vendi ose territori të ketë të drejtat ekskluzive për shfrytëzimin e shtratit të detit ose të nëntokës;
- f) Mbeturinat dhe mbetjet që dalin nga procesi i prodhimit dhe artikujt e përdorur, në qoftë se ato janë mbledhur atje dhe shërbejnë vetëm për rikuperimin e lëndëve të para;
- g) Mallrat e prodhuara atje ekskluzivisht nga produktet e specifikuar në shkronjat “a” deri në “f”.

Neni 99

Mallrat, prodhimi i të cilave përfshin më shumë se një vend

(Pika 2, e nenit 60, të Kodit)

Mallrat e renditura në aneksin 22-01, të shtojcës A, bashkëlidhur këtij vendimi dhe pjesë përbërëse e tij, konsiderohen se i janë nënshtruar punimit apo përpunimit të fundit thelbësor, duke rezultuar në prodhimin e një produkti të ri ose që përfaqëson një fazë të rëndësishme të prodhimit në vendin në të cilin rregullat e përcaktuara në atë aneks janë plotësuar apo që identifikohen nga ato rregulla.

Neni 100

Operacionet e punimit ose përpunimit, të cilat nuk justifikohen ekonomikisht

(Pika 2, e nenit 60, të Kodit)

Çdo operacion punimi ose përpunimi, që kryhet në ndonjë vend, konsiderohet si i pajustificuar ekonomikisht nëse, në bazë të fakteve të disponueshme, rezulton se qëllimi i këtij operacioni ishte për të shmangur zbatimin e masave të referuara në nenin 59, të Kodit.

Për mallrat e aneksit 22-01, të shtojcës A, bashkëlidhur këtij vendimi dhe pjesë përbërëse e tij, zbatohen rregullat e tjera të kapitullit për ato mallra.

Për mallrat që nuk mbulohen nga aneksi 22-01, i shtojcës A, bashkëlidhur këtij vendimi dhe pjesë përbërëse e tij, kur punimi ose përpunimi i fundit nuk konsiderohet si i justifikuar ekonomikisht, këto mallra konsiderohen se i janë nënshtruar punimit ose përpunimit të tyre të fundit thelbësor e të justifikuar ekonomikisht, duke rezultuar në prodhimin e një produkti të ri ose duke përfaqësuar një fazë të

rëndësishme të prodhimit në vendin apo territorin ku e ka origjinën pjesa më e madhe e materialeve, siç përcaktohet në bazë të vlerës së materialeve.

Neni 101

Operacionet minimale

(Pika 2, e nenit 60, të Kodit)

Operacionet në vijim nuk konsiderohen si punime ose përpunime thelbësore, të justifikuara ekonomikisht për qëllime të dhënies së origjinës:

a) Operacionet për të siguruar ruajtjen e produkteve në gjendje të mirë gjatë transportit dhe magazinimit (ajrosja/ventilimi, përhapja, tharja, largimi i pjesëve të dëmtuara dhe operacione të ngjashme) ose operacionet që lehtësojnë dërgesat ose transportin;

b) Operacionet e thjeshta, që kanë të bëjnë me heqjen e pluhurit, kontrollin apo ekzaminimin, klasifikimin, përputhjen, larjen, prerjen;

c) Ndryshimet e paketimit, ndarja dhe grumbullimi i dërgesave, vendosja e thjeshtë në shishe, kanoçe, epruveta, çanta, valixhe, kuti, vendosja në kartonë apo dërrasa dhe të gjitha operacionet e tjera të thjeshta të paketimit;

ç) Vendosja e mallrave në komplete/sete apo grupe ose vënia në shitje;

d) Vendosja e shenjave/markave, etiketave apo shenjave të tjera të ngjashme e të dallueshme mbi produktet ose mbi paketimin e tyre;

dh) Bashkimi i thjeshtë i pjesëve të produkteve që përbëjnë një produkt të plotë;

e) Ndarja ose ndryshimi i përdorimit;

ë) Një kombinim i dy ose më shumë operacioneve të përcaktuara në shkronjat “a” deri në “e”.

Neni 102

Aksesorët, pjesët e këmbimit ose veglat

(Neni 60, i Kodit)

1. Aksesorët, pjesët e këmbimit ose veglat, të cilat janë dorëzuar me ndonjë nga mallrat e listuara në seksionet XVI, XVII dhe XVIII, të Nomenklaturës së Kombinar, dhe që përbëjnë një pjesë të pajisjeve standarde, konsiderohen se kanë të njëjtën origjinë si ato mallra.

2. Pjesët kryesore të këmbimit për përdorim me një nga mallrat e listuara në seksionet XVI, XVII dhe XVIII, të Nomenklaturës së Kombinar, të çliuara më parë në qarkullim të lirë në Republikën e Shqipërisë, konsiderohen se kanë të njëjtën origjinë si këto mallra, nëse përfshirja e pjesëve thelbësore të këmbimit në fazën e prodhimit nuk do të kishte ndryshuar origjinën e tyre.

3. Për qëllime të këtij neni, pjesët kryesore të këmbimit nënkuptojnë pjesët, të cilat përmbushin të gjitha kushtet e mëposhtme:

a) Janë komponentë, pa të cilët funksionimi i duhur i një pjese të pajisjes, makinës, aparatit ose mjetit që është vënë në qarkullim të lirë apo që është eksportuar më parë nuk mund të sigurohet;

b) Janë karakteristikë e këtyre mallrave;

c) Janë të destinuara për mirëmbajtjen e tyre normale dhe për të zëvendësuar pjesët e të njëjtit lloj, të cilat janë dëmtuar apo janë nxjerrë jashtë përdorimit.

Neni 103

Elementet neutrale dhe paketimi

(Neni 60, i Kodit)

1. Me qëllim që të përcaktohet nëse mallrat e kanë origjinën nga një vend apo territor, nuk do të merret parasysh origjina e elementeve të mëposhtme:

- a) Energjia elektrike dhe karburanti;
- b) Toka dhe pajisjet;
- c) Makineritë dhe veglat;
- ç) Materialet, të cilat as nuk hynë dhe as nuk janë të destinuara për t'u futur në përbërjen finale të produkteve.

2. Kur, në bazë të rregullit të përgjithshëm 5 për interpretimin e Nomenklaturës së Kombinuar të Mallrave, materialet e paketimit dhe kontejnerët e paketimit konsiderohen si pjesë e produktit për qëllime klasifikimi, ato nuk do të merren parasysh për qëllime të përcaktimit të origjinës, përveç rasteve kur rregulli në aneksin 22-01, të shtojcës A, bashkëlidhur këtij vendimi dhe pjesë përbërëse e tij, për mallrat në fjalë, bazohet në përqindjen e vlerës së shtuar.

Nënseksioni 2 Prova e origjinës jopreferenciale

Neni 104

Certifikata e origjinës për produktet që u nënshtrohen marrëveshjeve/rregullimeve të veçanta jopreferenciale në import

(Pikat 1 dhe 2, të nenit 61, të Kodit)

1. Për produktet që e kanë origjinën e tyre në një vend të tretë, për të cilët janë përcaktuar marrëveshje/rregullime të veçanta jopreferenciale në import, kur këto marrëveshje i referohen këtij neni, duhet të lëshohet certifikatë origjine, duke përdorur formularin e paraqitur në aneksin 22-14, të shtojcës B, bashkëlidhur këtij vendimi dhe pjesë përbërëse e tij, në përputhje me specifikimet teknike të përcaktuara në të.

2. Certifikatat e origjinës do të lëshohen nga autoritetet kompetente të vendit të tretë, ku produktet me të cilat marrëveshjet e veçanta jopreferenciale të importit zbatojnë origjinën, ose nga një agjenci e besueshme, e autorizuar nga këto autoritete për këtë qëllim (autoritetet lëshuese), me kusht që origjina e produkteve të jetë përcaktuar në përputhje me nenin 60, të Kodit. Autoritetet lëshuese duhet të mbajnë një kopje të secilës certifikatë të origjinës së lëshuar.

3. Certifikatat e origjinës do të lëshohen para se produktet, me të cilat ato kanë lidhje, të jenë deklaruar për eksport në vendin e tretë.

4. Duke anashkaluar pikën 3, certifikatat e origjinës mund, përjashtimisht, të lëshohen pas eksportit të produkteve me të cilat ato lidhen, kur moslëshimi i tyre në kohën e eksportit ishte rezultat i një gabimi, një lëshimi i pavullnetshëm ose rrethana të veçanta.

Autoritetet lëshuese nuk mund të lëshojnë në mënyrë retrospektive (*a-posteriori*) një certifikatë të origjinës, të parashikuar në pikën 1, përveç rastit kur ato janë të bindura se të dhënat në aplikimin e eksportuesit korrespondojnë me ato në dosjen përkatëse të eksportit.

Neni 105

Bashkëpunimi administrativ në lidhje me marrëveshjet/rregullimet e veçanta jopreferenciale në import

(Neni 61, i Kodit)

1. Kur marrëveshjet/rregullimet e veçanta jopreferenciale në import, për produkte të caktuara, kërkojnë përdorimin e certifikatës së origjinës, të përcaktuar në nenin 104, përdorimi i marrëveshjeve / rregullimeve të tilla do t'i nënshtrohet kushtit që të jetë vendosur një procedurë bashkëpunimi administrativ, përveç rastit nëse specifikohet ndryshe në marrëveshjet në fjalë. Me qëllim krijimin e kësaj procedure bashkëpunimi administrativ, vendi i tretë do t'i dërgojë Republikës së Shqipërisë:

a) emrat dhe adresat e autoriteteve lëshuese, bashkë me specimetet e vulave të përdorura nga këto autoritete;

b) emrat dhe adresat e autoriteteve qeveritare kompetente, të ngarkuara për të marrë kërkesat për verifikimin e mëvonshëm të certifikatave të origjinës.

2. Kur vendi i tretë nuk arrin të dërgojë informacionin e specifikuar më sipër, autoritetet kompetente të Republikës së Shqipërisë do të refuzojnë përdorimin e veçantë të marrëveshjeve/ rregullimeve jopreferenciale të importit.

Neni 106

Verifikimi i certifikatave të origjinës për produktet që u nënshtrohen marrëveshjeve/rregullimeve të veçanta jopreferenciale në import

(Neni 61, i Kodit)

1. Verifikimi i certifikatave të origjinës, të përmendura në nenin 104, kryhet pas pranimit të deklaratës doganore (verifikim *a-posteriori*).

2. Kur autoritetet doganore kanë dyshime të arsyeshme për origjinalitetin e certifikatës së origjinës ose saktësinë e informacionit që ajo përmban dhe kur ato kryejnë verifikime të mëvonshme, të rastit, ato do të kërkojnë nga autoritetet e përmendura në shkronjën “b”, të pikës 1, të nenit 105, të verifikojnë nëse certifikata e origjinës është autentike apo origjina e deklaruar është përcaktuar në mënyrë korrekte dhe në përputhje me nenin 60, të Kodit, ose të dyja.

Për këto qëllime, autoritetet doganore do t'i kthejnë certifikatën e origjinës ose një kopje autoritetit të përmendur në shkronjën “b”, të pikës 1, të nenit 105. Nëse një faturë ka shoqëruar deklaratën, fatura origjinale ose një kopje e saj do t'i bashkëngjitet certifikatës së origjinës së kthyer.

Autoritetet doganore do të japin, sipas rastit, arsyet për verifikimin dhe do të japin çdo informacion në zotërim të tyre për të argumentuar se detajet e të dhënave në certifikatën e origjinës janë të pasakta ose se certifikata e origjinës nuk është autentike.

2. Autoriteti i përmendur në shkronjën “b”, të pikës 1, nenit 105, do t'u komunikojë rezultatet e verifikimeve autoriteteve doganore sa më shpejt të jetë e mundur.

Kur nuk ka përgjigje brenda 6 muajve, pas dërgimit të kërkesës në përputhje me pikën 2, autoritetet doganore refuzojnë përdorimin e veçantë të marrëveshjes jopreferenciale të importit për produktet në fjalë.

Neni 107

Certifikata e origjinës për produktet shqiptare në eksport dhe bashkëpunimi administrativ

(Neni 61, i Kodit)

1. Certifikatat e origjinës jopreferenciale, për produktet që e kanë origjinën e tyre në Republikën së Shqipërisë, lëshohen nga dhomat e tregtisë dhe të industrisë në Shqipëri, mbi bazën e një kërkesë me shkrim nga personi i interesuar, me kusht që origjina e produkteve të jetë përcaktuar në përputhje me nenin 60, të Kodit. Certifikata e origjinës jopreferenciale lëshohet duke përdorur formularin e paraqitur në përputhje me specifikimet teknike të përcaktuara në aneksin 22-09, të shtojcës B, bashkëlidhur këtij vendimi dhe pjesë përbërëse e tij.

Kur e justifikojnë rrethanat, veçanërisht kur i interesuari ka aktivitet të rregullt eksporti, dhoma e tregtisë mund të vendosë të mos kërkojë paraqitjen e një kërkesë për çdo operacion eksporti, me kusht që të respektohen dispozitat në fuqi për sa i përket origjinës.

Kur e justifikojnë nevojat tregtare, mund të lëshohet një ose disa kopje shtesë të certifikatës së origjinës.

2. Në kuadrin e bashkëpunimit administrativ me vende të tjera, dhoma e tregtisë do t'u përgjigjet kërkesave të autoriteteve kompetente doganore të vendit ku janë importuar mallrat për kontrolle *a-posteriori*, qoftë edhe nëpërmjet autoriteteve doganore shqiptare.

Rezultatet e kontrollit *a-posteriori* duhet t'u komunikohen autoriteteve kërkuese sa më shpejt që të jetë e mundur. Koha maksimale për përgjigje nuk duhet të kalojë 6 (gjashtë) muaj.